

Natura 2000 teritorijas līmeņa biotopu aizsardzības mērķu noteikšanas pamatojums

Natura 2000 teritorijas kods	LV0200100
Natura 2000 teritorijas nosaukums	Gaujas Nacionālais parks
ES nozīmes biotopi, t. sk. potenciālie ES nozīmes biotopi	3130 <i>Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām</i> 3150 <i>Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju</i> 3160 <i>Distrofi ezeri</i> 3260 <i>Upju straujtecēs un dabiski upju posmi</i> 6120* <i>Smiltāju zālāji</i> 6210 <i>Sausi zālāji kaļķainās augsnēs</i> 6230* <i>Vilkakūlas (tukšaiņu) zālāji</i> 6270* <i>Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas</i> 6410 <i>Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs</i> 6430 <i>Eitrofas augsto lakstaugu audzes</i> 6450 <i>Palieņu zālāji</i> 6510 <i>Mēreni mitras pļavas</i> 6530* <i>Parkveida pļavas un ganības</i> 7110* <i>Aktīvi augstie purvi</i> 7120 <i>Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās</i> 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i> 7150 <i>Rhynchosporion albae pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm</i> 7160 <i>Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi</i> 9010* <i>Veci vai dabiski boreāli meži</i> 9020* <i>Veci jaukti platlapju meži</i> 9050 <i>Lakstaugiem bagāti egļu meži</i> 9080* <i>Staignāju meži</i> 9160 <i>Ozolu meži</i> 9180* <i>Nogāžu un gravu meži</i> 91D0* <i>Purvaini meži</i> 91E0* <i>Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži)</i> 91F0 <i>Jaukti ozolu, gību, ošu meži gar lielām upēm</i>
Eksperti	Lauma Vizule-Kahovska (saldūdeņi) Baiba Galniece (zālāji un krūmāji) Anita Namatēva (purvi un avoti) Dainis Ozols (atsegumi un alas) Sandra Ikauniece (meži)
Darba pabeigšanas datums	13.02.2024.

Saldūdeņi
3130: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   3150: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   3160: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

3260: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Likvidējot uz Amatas upes uzbūvēto Kārļu HES uzpludinājumu, uz Vaives upes esošās slūžu paliekas un uz Braslas upes uzbūvēto Braslas HES uzpludinājumu, ir iespējams atjaunot upes dabisko tecējumu. Šajos posmos upe ir potenciāls ES nozīmes biotops 3260 (1. variants, jo upes kritums uzpludinājuma posmos Amatai ir 5 m/km un 3,2 m/km, Vaivei 10,7 – m/km un 5,9 m/km, bet Braslai – 5 m/km un 3,2 m/km), kas ietverts mērķplatībā.

Šķēršļi ir sastopami arī uz Nurmuižupītes, Grīviņupītes, Strīkupes un Lenčupes, taču šie upes netika iekļauti mērķplatībā, jo neviens no tiem nav iekļauts prioritāro migrācijas šķēršļu sarakstā (BIOR, 2022), tās nav ŪO vai tām nav noteikts gareniskās nepārtrauktības mērķis atbilstoši Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānam (LVGMC, 2021).

Zālāji un krūmāji

Atlasot zālāju biotopu mērķplatības, tās vienlaikus tika skatītas un izvērtētas caur apsaimniekošanas pasākumiem, kas izriet no Gaujas Nacionālā parka dabas aizsardzības plāna 2023. līdz 2035. gadam (ELLE, 2023). Lielākoties plānā iekļautās potenciālie ES nozīmes zālāju biotopi ir “Dabas skaitīšanas” projekta (2017.–2023. gads) laikā uzskatītie zālāji un NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzes jeb vēsturiskie bioloģiski vērtīgie zālāji (datu analīze veikta un slānis sagatavots 2013. gadā), kas arī ietverti zālāju biotopu mērķplatībās. Papildus plānā izvērtēti ekoloģiskie koridori un ainavisko vērtību uzturēšanas pasākumi patstāvīgo zālāju kontekstā, kurā ietilpst gandrīz visi LAD sistēmā deklarētie ilggadīgie zālāji (kods 710). Ņemot vērā, ka biotopa mērķplatību noteikšanā uzsvars ir ES nozīmes zālāju biotopi, to skaitā potenciāli atjaunojamie, tad ne visas platības no plāna apsaimniekošanas pasākumiem tika ietvertas konkrētu biotopu mērķplatībā.

6120*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platības galvenokārt ir ietvertas tās teritorijas, kuras projekta NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzē noteiktas kā vēsturiskie bioloģiski vērtīgie zālāji, ja tiek veikta to atjaunošana un apsaimniekošana, jo pārsvarā tās ir aizaugošas un aizaugušas lauksaimniecības zemes. Arī platības, kuras LAD sistēmā deklarētas kā ilggadīgie zālāji (kods 710) kopš 2012. gada, ja tās robežojas ar esošu aizsargājamu zālāja biotopu. To skaitā zālāji, kuri pēc “Dabas skaitīšanas” projekta (2017.–2023. gads) datiem uzskatīti kā potenciāli ES nozīmes zālāju biotopi, ja tie joprojām, pēc zemes lietojuma veida, atbilst zālājam. Ietvertas arī atjaunoto zālāju platības ar biotopa mērķi 6120* no ES Kohēzijas fonda finansētā projekta “Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai” (2021.–2023. gads) datiem.

6210: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platības galvenokārt ir ietvertas tās teritorijas, kuras projekta NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzē noteiktas kā vēsturiskie bioloģiski vērtīgie zālāji, ja tiek veikta to atjaunošana un apsaimniekošana, jo pārsvarā tās ir aizaugošas un aizaugušas lauksaimniecības zemes. Arī platības, kuras LAD sistēmā deklarētas kā ilggadīgie zālāji (kods 710) kopš 2012. gada, ja tās robežojas ar ES nozīmes zālāja biotopu. To skaitā zālāji, kuri pēc “Dabas skaitīšanas” projekta (2017.–2023. gads) datiem uzskatīti kā potenciāli ES nozīmes zālāju biotopi, ja tie joprojām, pēc zemes lietojuma veida, atbilst zālājam. Ietvertas arī atjaunoto zālāju platības ar biotopa mērķi 6210 no ES Kohēzijas fonda finansētā projekta “Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai” (2021.–2023. gads) datiem un no GrassLIFE mobilā ganāmpulka noganītām teritorijām.

6230*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatībā ietverti gan pašreizējās biotopa platības, gan potenciālā 6230* biotopa platība – zālājs, kurš pēc “Dabas skaitīšanas” projekta (2017.–2023. gads) datiem uzskatīts kā potenciāls ES nozīmes zālājs un vienlaikus LAD sistēmā deklarēts kā ilggadīgais zālājs (kods 710).

6270*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platības galvenokārt ir ietvertas tās teritorijas, kuras projekta NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzē noteiktas kā vēsturiskie bioloģiski vērtīgie zālāji, ja tiek veikta to atjaunošana un apsaimniekošana, jo pārsvarā tās ir aizaugošas un aizaugušas lauksaimniecības zemes. Arī platības, kuras LAD sistēmā deklarētas kā ilggadīgie zālāji (kods 710) kopš 2012. gada, ja tās robežojas ar ES nozīmes zālāja biotopu. To skaitā zālāji, kuri pēc projekta “Dabas skaitīšanas” (2017.–2021. gads) datiem uzskatīti kā potenciāli ES nozīmes zālāju biotopi, ja tie joprojām, pēc zemes lietojuma veida, atbilst zālājam. Ietvertas arī atjaunotās platības ar biotopa mērķi 6270* no ES Kohēzijas fonda finansētā projekta “Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai” (2021.–2023. gads) datiem un no GrassLIFE mobilā ganāmpulka noganītām teritorijām.

6410: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

6430: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

6450: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platības galvenokārt ir ietvertas tās teritorijas, kuras projekta NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzē noteiktas kā vēsturiskie palieņu zālāji. Arī platības, kuras LAD sistēmā deklarētas kā ilggadīgie zālāji (kods 710) kopš 2012. gada, ja tās robežojas ar ES nozīmes zālāja biotopu. To skaitā zālāji, kuri pēc “Dabas skaitīšanas” projekta (2017.–2023. gads) datiem uzskatīti kā potenciāli ES nozīmes zālāju biotopi, ja tie pēc zemes lietojuma veida joprojām atbilst zālājam.

6510: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platības galvenokārt ir ietvertas tās teritorijas, kuras projekta NAT-PROGRAMME BVZ datu analīzē noteiktas kā vēsturiskie bioloģiski vērtīgie zālāji. Arī platības, kuras LAD sistēmā deklarētas kā ilggadīgie zālāji (kods 710) kopš 2012. gada, ja tās robežojas ar esošu aizsargājamu zālāja biotopu. To skaitā zālāji, kuri pēc projekta “Dabas skaitīšanas” (2017.–2021. gads) datiem uzskatīti kā potenciāli ES nozīmes zālāju biotopi, ja tie joprojām, pēc zemes lietojuma veida, atbilst zālājam. Ietvertas arī atjaunotās platības ar GrassLIFE mobilo ganāmpulku.

6530*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Mērķplatību veido pašreizējās un potenciālās biotopa platības. Potenciālajās platībās ietvertas teritorijas no meža apsaimniekošanas plāna (2015. gads), kuras tika apzinātas un noteiktas kā potenciālas parkveida pļavas un ganības, uzsākot to atjaunošanu un ilgtspējīgu, ekstensīvu noganīšanu.

Purvi un avoti

7110*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Biotops attīstās dabiskās sukcesijas rezultātā pārmitrā ieplakā (2,23 ha) – šī potenciālā 7110* biotopa platība iekļauta mērķplatībā.

7120: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

7140: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   7150: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   7160: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

<i>Atsegumi un alas</i>

8210: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   8220: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.   8310: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

<i>Meži</i>

9010*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

Biotopa mērķplatības noteikšanā izmantoti vispārīgi apsvērumi (skatīt 3.1.1.6. nod.). Potenciālās 9010* biotopu platības atlasītas valstij piederošos mežos. Mērķplatībā kā potenciāli 9010* biotopi iekļauti arī tādi nogabali, kuros veiktas izlases veida cirtes, bet turpmāk netraucētu dabisku procesu ietekmē 20–30 gadu laikā tajos var izveidoties 9010* biotopam atbilstošas audzes.

9020*: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo. Šim un 9050, 9080*, 9160, 91E0* un 91F0 biotopiem potenciālo biotopu platības nav noteiktas, jo, ņemot vērā teritorijas apsaimniekošanas režīmus un atļautās saimnieciskās darbības, īpaši privātajos mežos, kamerāli to ir ļoti sarežģīti noteikt, ja apsekošana dabā potenciāliem ES nozīmes biotopiem nav veikta.

9050: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

9080*: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

9050: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

9160: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

9180*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo.

91D0*: biotopa mērķplatība ir lielāka par pašreizējo. Biotopa mērķplatības noteikšanā izmantoti vispārīgi apsvērumi (skatīt 3.1.1.6. nod.), potenciālās 91D0* biotopa platības atlasītas valstij piederošos mežos.

91E0*: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.

91F0: biotopa mērķplatība ir vienāda ar pašreizējo.